

05-09-2018

64221/1.

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

tot invoering van de mogelijkheid om de gemeenschapsdienst op te leggen als alternatieve straf in geval van gemengde overtredingen in het Wetboek van 25 maart 1999 van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid

(ingediend door de heer David WEYTSMAN, mevrouw Viviane TEITELBAUM, mevrouw Dominique DUFOURNY, de heer Abdallah KANFAOUI en mevrouw Jacqueline ROUSSEAU) (F)

TOELICHTING

Het Wetboek 25 maart 1999 van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid regelt de toepasselijke straffen en procedures in geval van overtreding van het Brussels milieurecht.

Het voorziet bijvoorbeeld in sancties in geval van schending van de volgende ordonnanties en hun uitvoeringsbesluiten:

- de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen;
- de ordonnantie van 17 juli 1997 betreffende de strijd tegen de geluidshinder in een stedelijke omgeving;
- de ordonnantie van 22 april 1999 betreffende het voorkomen en het beheer van afval van producten in papier en/of karton;
- de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid;
- de ordonnantie van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen;
- de ordonnantie van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems;
- de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud;
- het Brusselse Wetboek van lucht, klimaat en energiebeheersing van 2 mei 2013;
- de ordonnantie van 14 juni 2012 betreffende afvalstoffen.

De overtredingen van die bepalingen zijn gemengde overtredingen omdat zij strafrechtelijk blijven, maar bestraft kunnen worden met een administratieve boete. Dat is een wettelijke afwijking op het verbod van het principe van de dubbele telling, dat natuurlijk inhoudt dat hoe dan ook, overeenkomstig het algemeen rechtsprincipe "*non bis in idem*", slechts één sanctie kan worden opgelegd voor de overtreding in kwestie (een administratieve of strafrechtelijke sanctie).

De met het toezicht belaste personeelsleden stellen de misdrijven vast in een proces-verbaal dat bewijswaarde heeft tot het bewijs van het tegendeel (artikel 23).

Een exemplaar van elk proces-verbaal van een misdrijf wordt binnen tien werkdagen na de vaststelling van het misdrijf bezorgd aan de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, naargelang van het geval, en aan de Procureur des Konings (artikel 43).

Binnen zes maanden na de verzendingsdatum van het proces-verbaal brengt de Procureur des Konings de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, naargelang van het geval, op de hoogte van zijn beslissing om de vermoedelijke dader van een misdrijf al dan niet te vervolgen.

Als de Procureur des Konings beslist de dader te vervolgen, kan geen alternatieve administratieve geldboete worden opgelegd.

Rekening houdend met het nut van werkstraffen voor de bewustmaking van de overtreder, wordt in het Wetboek bepaald dat, in geval van strafrechtelijke vervolging, **de mogelijkheid voorzien in artikel 37ter van het Strafwetboek om een werkstraf op te leggen in plaats van een gevangenisstraf of een geldboete, de voorkeur geniet (art. 31, § 4).**

Als de Procureur des Konings beslist de dader niet te vervolgen, of als een beslissing uitblijft binnen de gestelde termijn, kan een alternatieve administratieve geldboete worden opgelegd (artikel 44).

Nadat de persoon die met een alternatieve administratieve geldboete strafbaar is, zich heeft kunnen verdedigen, beslist de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, of voor het misdrijf een alternatieve administratieve geldboete dient te worden opgelegd (artikel 45).

In de beslissing wordt het bedrag van de alternatieve administratieve geldboete vastgelegd (tussen 50 en 62.500 euro) en wordt de dader aangemaand om de geldboete binnen dertig dagen na de betekening van de beslissing te storten op het rekeningnummer van het Fonds voor de Bescherming van het Leefmilieu (artikel 45).

Kortom, in het Wetboek wordt in geen enkel ander alternatief voor de strafrechtelijke sanctie voorzien dan de mogelijkheid om een administratieve geldboete op te leggen die tussen 50 en 62.500 euro bedraagt. De werkstraf geniet bijgevolg niet de voorkeur.

De indieners van dit voorstel van ordonnantie zijn van mening dat het Wetboek zou moeten voorschrijven dat de toepassing van een werkstraf ook de voorkeur moet genieten in geval van een alternatieve straf.

Bijgevolg wordt voorgesteld om **de mogelijkheid in te voegen om de gemeenschapsdienst als alternatieve straf op te leggen in het geval van overtredingen op het Wetboek van 25 maart 1999 van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid.**

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Dit artikel lokt geen commentaar uit.

Artikel 2

Dit artikel strekt ertoe in het Wetboek de mogelijkheid in te voegen om een zogenaamde dienststraf op te leggen als alternatieve straf voor de gemengde overtredingen op de in het Wetboek geregelde bepalingen.

De gemeenschapsdienst wordt gedefinieerd als een prestatie van algemeen belang uitgevoerd door de overtreder ten gunste van de gemeenschap, en moet de voorkeur genieten in de plaats van de administratieve boete. De gemeenschapsdienst mag niet meer dan dertig uur bedragen en moet worden uitgevoerd binnen zes maanden na de beslissing van de sanctionerende ambtenaar. Wanneer de gemeenschapsdienst is uitgevoerd, mag de sanctionerende ambtenaar geen administratieve boete meer opleggen. Indien de persoon die dienst weigert of niet uitvoert daarentegen, kan hem een boete worden opgelegd.

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

tot invoering van de mogelijkheid om de gemeenschapsdienst op te leggen als alternatieve straf in geval van gemengde overtredingen in het Wetboek van 25 maart 1999 van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

In artikel 45 van het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid wordt een § 2 ingevoegd, luidend als volgt:

§ 2. In de plaats van de administratieve geldboete bedoeld in § 1 kan de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie beslissen om de gemeenschapsdienst op te leggen, gedefinieerd als een prestatie van algemeen belang uitgevoerd door de overtreder ten gunste van de gemeenschap.

De gemeenschapsdienst mag niet meer dan dertig uur bedragen en moet worden uitgevoerd binnen zes maanden na de beslissing van de sanctionerende ambtenaar.

De gemeenschapsdienst bestaat uit:

1° een opleiding en/of

2° een onbezoldigde prestatie, begeleid en uitgevoerd ten voordele van een gewestelijke dienst of een publiekrechtelijke rechtspersoon, een stichting of een vereniging zonder winstoogmerk, aangeduid door de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie.

De leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie duidt respectievelijk de ambtenaren of de bevoegde rechtspersonen aan die belast zijn met het begeleiden van de gemeenschapsdienst.

Wanneer de leidend ambtenaar vaststelt dat de gemeenschapsdienst werd uitgevoerd, kan hij geen administratieve geldboete meer opleggen. In geval van niet-uitvoering of weigering van de gemeenschapsdienst, kan hij een administratieve geldboete opleggen.

Artikel 3

Deze ordonnantie treedt in werking de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

CONSEIL D'ETAT
LEGISLATION

05-08-2018

RAAD VAN STATE
WETGEVING

ORIGINAL

A-70511-2017/2018

64221/1

PROPOSITION D'ORDONNANCE

visant à introduire la possibilité d'infliger la prestation citoyenne comme sanction **alternative** en cas d'infractions mixtes dans le Code du 25 mars 1999 de l'inspection, la prévention, la constatation et la répression des infractions en matière d'environnement et de la responsabilité environnementale

(déposée par

J. WEERTMAN - J. FEITELBAUM - J. DUFOUR - A. RAUPEL - J. JOUSSEAU

CONSEIL D'ETAT
LEGISLATION

05-09-2018

RAAD VAN STATE
WETGEVING

DEVELOPPEMENT

Le Code du 25 mars 1999 de l'inspection, la prévention, la constatation et la répression des infractions en matière d'environnement et de la responsabilité environnementale régit les peines et les procédures applicables en cas de transgression du droit bruxellois de l'environnement.

A titre d'exemple, il prévoit les sanctions en cas d'infractions aux ordonnances suivantes et leurs arrêtés d'exécution :

- L'ordonnance du 5 juin 1997 relative aux permis d'environnement ;
- L'ordonnance du 17 juillet 1997 relative à la lutte contre le bruit en milieu urbain ;
- L'ordonnance du 22 avril 1999 relative à la prévention et à la gestion des déchets des produits en papier et/ou carton ;
- L'ordonnance du 20 octobre 2006 établissant un cadre pour la politique de l'eau ;
- L'ordonnance du 1er mars 2007 relative à la protection de l'environnement contre les éventuels effets nocifs et nuisances provoqués par les radiations non ionisantes ;
- L'ordonnance du 5 mars 2009 relative à la gestion et à l'assainissement des sols pollués ;
- L'ordonnance du 1er mars 2012 relative à la conservation de la nature ;
- Le Code bruxellois de l'air, du climat et de la maîtrise de l'énergie du 2 mai 2013 ;
- L'ordonnance du 14 juin 2012 relative aux déchets.

Les infractions à ces dispositions sont des infractions mixtes en ce qu'elles restent pénales, mais peuvent être sanctionnées par une amende administrative. C'est une dérogation légale à l'interdiction du principe de la double imputation, étant bien entendu que, quoi qu'il en soit, en application du principe général de droit « *non bis in idem* », une seule sanction pourra être imposée pour l'infraction en question (une sanction administrative ou pénale).

Les agents chargés de la surveillance constatent les infractions par procès-verbal faisant foi jusqu'à preuve du contraire (article 23).

Tout procès-verbal constatant une infraction est transmis dans les dix jours ouvrables de la constatation de l'infraction en un exemplaire au fonctionnaire dirigeant de l'Institut, de l'ARP ou de l'administration compétente du Ministère selon le cas ainsi qu'au procureur du Roi (article 43).

Le procureur du Roi notifie au fonctionnaire dirigeant de l'Institut, de l'ARP ou de l'administration compétente du Ministère selon le cas, dans les six mois de la date d'envoi du procès-verbal sa décision de poursuivre ou de ne pas poursuivre l'auteur présumé d'une infraction.

La décision du procureur du Roi de poursuivre le contrevenant exclut l'application d'une amende administrative alternative.

Compte tenu de l'utilité que présente la peine de travail pour sensibiliser le prévenu, en cas de poursuite pénale, le Code prévoit que la possibilité prévue par l'article 37ter du Code pénal d'infliger une peine de travail de façon alternative à la peine de prison ou d'amende est privilégiée (art. 31, §4).

La décision du procureur du Roi de ne pas poursuivre le contrevenant ou l'absence de décision dans le délai imparti permet l'application d'une amende administrative alternative (article 44)

Le fonctionnaire dirigeant de l'Institut, l'ARP ou de l'administration compétente du Ministère décide, après avoir mis la personne passible de l'amende administrative alternative en mesure de présenter ses moyens de défense, s'il y a lieu d'infliger une amende administrative alternative du chef de l'infraction (article 45).

La décision d'infliger une amende administrative alternative fixe le montant de celle-ci (entre 50 à 62.500 euros) et invite le contrevenant à acquitter l'amende dans un délai de trente jours à dater de la notification par versement au compte du Fonds pour la protection de l'environnement (article 45).

En somme, en matière de sanction alternative à la sanction pénale, le Code ne prévoit rien d'autre que la possibilité d'infliger une amende administrative qui s'élève entre 50 à 62.500 euros. La peine de travail n'est par conséquent pas privilégiée.

Les auteurs de présente proposition d'ordonnance estime qu'il est opportun que le Code prescrit de privilégier l'application d'une peine de travail également dans les cas de sanction alternative.

Il est dès lors proposé d'introduire la possibilité **d'infliger la prestation citoyenne comme sanction alternative en cas d'infractions au Code** du 25 mars 1999 de l'inspection, la prévention, la constatation et la répression des infractions en matière d'environnement et de la responsabilité environnementale

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Article 1er

Cet article n'appelle pas de commentaires.

Article 2

Cet article vise à introduite dans le Code la possibilité d'infliger une peine dite de prestation alternative comme sanction alternative pour infractions mixtes aux dispositions que le Code régit.

La prestation citoyenne est définie comme étant une prestation d'intérêt général effectuée par le contrevenant au profit de la collectivité. Elle doit être privilégiée en lieu et place de l'amende administrative. Elle ne peut dépasser 30 heures et doit être exécutée dans un délai de 6 mois à partir de la décision du fonctionnaire sanctionnateur. Lorsque la prestation citoyenne a été exécutée, le fonctionnaire sanctionnateur ne peut plus infliger d'amende administrative. Par contre, si la personne refuse ou n'exécute pas cette prestation, elle pourra se voir infliger une amende.

PROPOSITION D'ORDONNANCE

visant à introduire la possibilité d'infliger la prestation citoyenne comme sanction alternative en cas d'infractions mixtes dans le Code du 25 mars 1999 de l'inspection, la prévention, la constatation et la répression des infractions en matière d'environnement et de la responsabilité environnementale

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

A l'article 45 du Code de l'inspection, la prévention, la constatation et la répression des infractions en matière d'environnement et de la responsabilité environnementale, il est inséré un §2, rédigé comme suit :

§2. En lieu et place de l'amende administrative visée au §1er, le fonctionnaire dirigeant de l'Institut, l'ARP ou de l'administration compétente du Ministère peut décider d'infliger la prestation citoyenne définie comme étant une prestation d'intérêt général effectuée par le contrevenant au profit de la collectivité.

Elle ne peut excéder trente heures et doit être exécutée dans un délai de six mois à partir de la date de la notification de la décision du fonctionnaire dirigeant.

Elle consiste en :

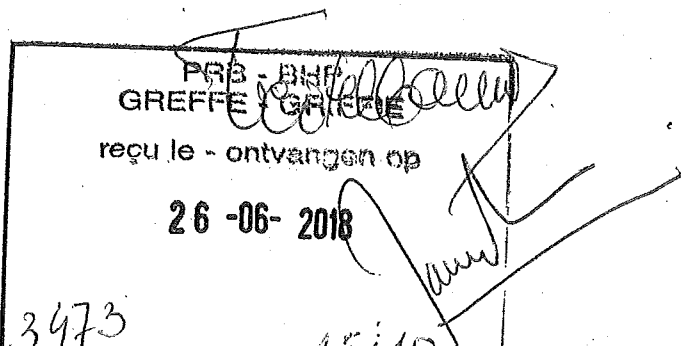
- 1° une formation et/ou
- 2° une prestation non rémunérée, encadrée et exécutée au bénéfice d'un service régional ou d'une personne morale de droit public, une fondation ou une association sans but lucratif désignée par le fonctionnaire dirigeant de l'Institut, l'ARP ou de l'administration compétente du Ministère

Le fonctionnaire dirigeant de l'Institut, l'ARP ou de l'administration compétente du Ministère désigne respectivement les agents ou les personnes morales compétentes qui sont chargés d'encadrer la prestation citoyenne.

Lorsque le fonctionnaire dirigeant constate que la prestation citoyenne a été exécutée, il ne peut plus infliger une amende administrative. En cas de non-exécution ou de refus de la prestation citoyenne, il peut infliger une amende administrative.

Article 3

La présente ordonnance entre en vigueur au jour de sa publication au Moniteur belge.

Two large, stylized handwritten signatures in black ink, likely representing the official approval of the ordinance.